

Studieplan for Bachelorstudium i førskolelærerutdanning, heltid (2007–2010)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 180

Studiets varighet: 3 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Høgskolen i Østfold

Kontakt

Studieprogramansvarlig

Avdeling for lærerutdanning

Innholdsfortegnelse

- Oppbygging og gjennomføring
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Utdanningen gis som et breddestudium i henhold til gjeldende Rammeplan for førskolelærerutdanning. Breddestudiet omfatter en obligatorisk del på 150 studiepoeng og en valgbar del på 30 studiepoeng.

Obligatoriske hovedemner:

- Pedagogikk: 45 studiepoeng
- Norsk: 15 studiepoeng
- Matematikk: 10 studiepoeng
- Samfunnsfag: 15 studiepoeng
- Kristendoms-, religions- og livssynskunnskaper: 10 studiepoeng
- Musikk: 10 studiepoeng
- Drama: 10 studiepoeng

- Forming: 10 studiepoeng
- Kropp og natur: 25 studiepoeng
- Praksisopplæring integrert i studieenheterne: 20 uker

Valgbare fordypningsområder (se egne studieplaner for nærmere beskrivelse):

- Utefag: 30 studiepoeng
- 0-3 åringer: 30 studiepoeng
- Interkulturelle studier: 30 studiepoeng
- Tekstkultur og formidling: 30 studiepoeng

Alle emnene går over to semester, høst og vår.

Oversikt:

1. år	2. år		3. år
Høst og vår	60 studiepoeng		60 studiepoeng
15	10	20	
15	15	10	
10	15	30	
10	10		
10	10		

Praksis

6 uker i barnehage

Organisering og læringsformer

Arbeids- og undervisningsformer

Førskolelærerutdanningen skal ha fokus på at studentene får erfaring med yrkesrelevante arbeids- og undervisningsformer. Oppgaver og dokumentasjonsformer skal integrere fag, fagdidaktikk og praksisopplæring, slik at det oppnås helhet og sammenheng i studiet. I heltidsstudiets to første år vil derfor mye av innholdet bli organisert i fler- og tverrfaglige blokker og/eller temaer. Hensikten er å synliggjøre relasjonen mellom fag og målgruppe, samt å aktivisere studentene og å stimulere til økende refleksjon.

Undervisningen veksler mellom formidlingspreget undervisning og veiledet studentaktivitet.

Studentene skal arbeide aktivt gjennom studiet med arbeidsoppgaver i de ulike emnene innen de frister som blir oppgitt. Lærerne har ansvar for at det gis tilbakemelding og at arbeidene blir evaluert innen frister som blir oppgitt.

Skolen tilbyr kurs i studieteknikk.

Det er et mål at årsplaner, semesterplaner, timeplaner, arbeidsmåter og oversikt over oppgaver som skal utføres blir klart og oversiktlig presentert for studentene i starten av studieåret. Samtidig skal studentene kunne påvirke studieløpet, gi konstruktive tilbakemeldinger til hverandre og til lærere og være medaktører i undervisnings- og læringsprosesser. Planene for studieåret må derfor være fleksible nok til å kunne endres som resultat av et slikt samspill.

Arbeidsformene skal legges opp slik at studentene utvikler

-
- faglig kompetanse
  - didaktisk kompetanse
  - sosial kompetanse
  - endrings- og utviklingskompetanse
  - yrkesetisk kompetanse
-

Organisering av studentgruppa

Studentene er organisert i basisgrupper på 5-7 studenter. Basisgruppa er den sosiale grunnenheten i studiet og skal være en arena for samarbeid om oppgaver og studiearbeid. Hensikten er å sikre læring gjennom samarbeid og kommunikasjon og trening for framtidig samarbeid i barnehagen. I hvert studieår får basisgruppa tildelt en fast veileder. Arbeid i basisgruppa er planfestet knyttet til arbeidskrav i de ulike emnene, men bør også benyttes som studiegrupper etter eget initiativ.

I noen emner settes 2-3 basisgrupper sammen til storbasisgrupper. Dette er særlig aktuelt i praktiske emner som forming, musikk, drama og kropp og natur.

I emner der det er variasjon mellom studentaktive læringsformer og forelesninger, deles trinnet opp i seminargrupper som består av 25-30 studenter. Dette kan være aktuelt i norsk, KRL, pedagogikk og matematikk.

Trinngupper består av hele kullet og er særlig aktuelt når det gis forelesninger i teoriemner.

Bruk av bibliotek

Biblioteket organiserer og bidrar til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer, en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk i forkant av prosjektskriving.

Bruk av IKT

Studentene skal utvikle digital kompetanse i form av IKT-ferdigheter og innsiktsfull bruk av IKT i eget studiearbeid, praksisopplæring og i fritid i tråd med forventningene til en IKT-basert utdannings- og yrkesvirksomhet. Det blir gitt opplæring i noen programvarer som studentene i noen tilfeller **bør** ta i bruk i studiet og i andre tilfeller **må** ta i bruk. Av og til er opplæringen integrert i den undervisningen som gis innen de ulike studieemner. Andre ganger blir det gitt kurs utenom emnene som del av prosjektperioder. Studentene skal utvikle ferdigheter innen følgende:

- Dokumentbehandling i Word
    - Filbehandling
    - Lese og sende e-post
  - Bruke bibliotek tjenesten BIBSYS
  - Bruke presentasjonsprogrammet PowerPoint
    - Bruke Excel regneark
  - Kunne enkel bildebehandling i Paint Shop Pro
    - Bruke Internett som informasjonskilde
    - Lage egne nettsider med FrontPage
  - Bruke Nettkonferansen; en kommunikasjonskanal for studenter og lærere
-

Egenaktivitet

Førskolelærerutdanningen er et krevende, heltids profesjonsstudium som innebærer at studentene må ta aktivt ansvar for egen læring. Studentene må søke konstruktivt samarbeid med medstudenter og lærere, bidra aktivt til et godt læringsmiljø og være konstruktive i organiserte og uorganiserte læringssituasjoner.

Studentene må ha en jevn progresjon knyttet til for- og etterarbeid relatert til undervisning og obligatoriske oppgaver som fremgår av emnebeskrivelsene.

Studentene har ansvar for å forberede seg til undervisningen som gis og skaffe seg informasjon som gjøres tilgjengelig.

Obligatorisk deltakelse i gruppevirksomhet

Det er obligatorisk deltakelse i gruppeaktiviteter når de er knyttet til arbeidskrav i emnene og på veiledningsmøter med basisgruppens veiledere.

Det er obligatorisk deltakelse på datakurs/undervisning på alle trinn.

Det er obligatorisk deltakelse i *Grenseløse uker*, et barnehageutvekslingsprosjekt.

Det er obligatorisk deltakelse på profesjonsseminar.

I 1. studieår er det obligatorisk deltakelse i studieuke (uke 2).

Egenandel ved obligatoriske ekskursjoner

I førskolelærerstudiets obligatoriske emne Kropp og natur er det lagt et vinteraktivitetskurs. Kurset er obligatorisk og studentene må påregne ca. 3000,- kroner i utgifter. Vinteraktivitetskurs regnes som et læringsmoment, det foregår på en arena som er vanskelig å oppdrive i vårt geografiske nærrområde.

Informasjon

Hvert trinn har egne nettsider der fagsider, semesterplan og annen informasjon legges ut.

Trinnleder har ansvar for å legge ut og oppdatere sidene. Faglærerne på trinnet har ansvar for innholdet på fagsidene. På 3. trinn, heltid, er det ingen trinnleder, men en studiekoordinator. På 3. trinn har hvert fordypningsfag/linjefag en fagansvarlig som bl.a. er ansvarlig for fagets innhold, organisering og nettside.

Studentene må daglig sjekke e-post og informasjonssider på Internett.

Studentevaluering

I de to første studieårene, møter lærerne med undervisningsansvar i trinnet regelmessig til trinnmøter sammen med studentrepresentanter for å planlegge og evaluere arbeidet. Trinnleder har ansvar for å kalle inn til møter og lede møtene.

Tillitsvalgte, trinnledere og studieleder har et programutvalgsmøte 1-2 ganger i løpet av studieåret.

På hvert trinn og i hvert fag, 30 studiepoeng eller mer, skal det gjennomføres elektronisk studentevaluering 1-2 ganger i løpet av studieåret. I tillegg foretar faglærerne en løpende evaluering i faget sitt. Studentene har anledning til å delta i utformingen av spørsmålene, i gjennomgangen av resultatene og i vurderingen av hvilke tiltak som bør settes inn som et resultat av evalueringen.

Arbeidskrav

Det er knyttet arbeidskrav til alle emnene i førskolelærerutdanningen. Arbeidskravene må være utført til fastsatte frister og godkjennes av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen. Praksis må også være bestått for at studenten skal kunne ta eksamen i pedagogikkemnene.

1. Emnebeskrivelsen inneholder obligatoriske arbeidskrav/oppgaver studentene skal utføre i gruppe eller enkeltvis, og det vil framgå hva slags veiledning og tilbakemelding studentene skal få på disse arbeidene
2. Det gjøres tilgjengelig en samlet beskrivelse av arbeidskrav på hvert studietrinn, slik at innleveringsfrister og arbeidsbelastning koordineres

Den detaljerte informasjonen om arbeidskrav fremgår i emnebeskrivelsen til hvert fag.

Praksis

Formålet med praksisopplæring i førskolelærerutdanningen er å forberede studenten til arbeid som førskolelærer. Samspeillet mellom teori og praksis skal danne grunnlag for utvikling av den yrkeskompetanse studenten skal tilegne seg. Praksis skal være en integrert del av de ulike emnene i studiet.

Studentene bør ha mulighet for kontakt med praksisfeltet i mange sammenhenger i studiet, ikke bare i de obligatoriske praksisperiodene. Praksis er en viktig del av fagstudiene, og faglærers involvering er viktig for et godt utbytte. Læringen som foregår på høgskolen og i barnehagen betraktes som likeverdig. Det er likevel ikke lik læring som skjer på de to ulike læringsarenaene. Teorikunnskap hjelper til å forstå og oppdage sammenhenger i praksis og gir begreper å reflektere over. I praksisperioden vil fokus for læring være knyttet til de handlinger studenten selv utfører og de iakttakelser og observasjoner studenten gjør.

Pedagogikkfaget har et overordnet ansvar for helheten og yrkesretting i utdanningen, og det har en særlig kopling til praksisopplæringen.

Studentene skal få erfaring med yrkesrelevante arbeids- og vurderingsformer. Oppgaver og dokumentasjonsformer må inkludere praksiserfaringer, fag og didaktikk, slik at en oppnår helhet og sammenheng i utdanningen. Praksisfeltet skal også brukes i fagstudiet ved at en bearbeider teoretiske problemstillinger i en praktisk situasjon. Studentene skal kunne drøfte praksiserfaringer og aktuelle problemstillinger fra fagstudiet med representanter for fagene og for praksisfeltet.

Arbeid med målområder innen de ulike emnene i studiet skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaringer, studentens eget arbeid, faglige oppgaver og didaktisk refleksjon.

For nærmere beskrivelse, se egen plan for praksis.

Organisering av praksisopplæringen

Praksisopplæringen organiseres slik at viktige prinsipper som kontinuitet, sammenheng og progresjon blir ivaretatt. Praksisopplæringen har et omfang på 20 uker fordelt over 3 år.

Heltidsutdanning:

1. studieår: 6 uker i barnehage
1. studieår: 3 uker i grunnskolens 1.trinn
2. studieår: 6 uker i barnehage
3. studieår: 5 uker i barnehage; 2 av de 5 ukene er knyttet til faget som er valgt som fordypning

Praksis må være bestått for at studenten kan ta eksamen i emnet Pedagogikk, del 1, 2 og 3.

Grenseløse uker: Dette er et tverrfaglig prosjekt der alle heltidsstudentene på 1., 2. og 3. trinn deltar i en obligatorisk barnehageutvekslingsperiode med varighet på to uker. Opplegget er et ledd i utdanningens partnerskapsavtale med praksisfeltet. Prosjektet arrangeres hvert år, men kan avlyses dersom uforutsette problemer gjør at det blir vanskelig å gjennomføre.

Tilbakemelding underveis

Førskolelærerutdanningen ved HiØ omfatter følgende tiltak for vurdering underveis i studiet:

1. Studentene får tilbakemelding om egen utvikling underveis i studieløpet. I emnebeskrivelsene presiseres arbeidskrav og hvordan tilbakemelding skal gis.
2. Studentene er selv ansvarlig for å godkjenne utdanningsplanen. Dette gjøres på studentenes studweb. Studentene har også krav på en utdanningssamtale.
3. Studenter som ønsker veiledning får tilbud om samtale med studieveileder, studieleder eller trinnleder.
4. Basisgruppene får gruppeveiledning av sin basisgruppeveileder i forhold til generell studiesituasjon og arbeidsprosesser knyttet til arbeidskrav (minst fire ganger i studieåret).
5. Studenten får tilbakemelding på sin innsats i praksisopplæringen. Det skjer både i form av veiledning underveis i praksisperioden og med vurderingsrapport fra praksisbarnehagen/skolen.

Vurdering

Bruk av arbeidskrav

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen i de enkelte emner. Studenter som ikke har oppfylt arbeidskravene blir meldt av eksamen.

Vurderingsformer

Hvert emne avsluttes med en eksamen i vårsemesteret, dersom annet ikke er angitt i emnebeskrivelsen. Vurderingsformene er lagt opp slik at studentene:

- opplever varierte vurderingsformer, tilpasset målet, innholdet og arbeidsformene i studiet
- møter vurdering både underveis og til slutt i studieenheter
- ser sammenheng mellom praksis og teori og mellom fag
- får veiledning og støtte til læring og personlig utvikling

Karaktersystemet

I de fleste emner i førskolelærerutdanningen benyttes en gradert karakterskala med bokstavkarakterene A-F, der A er beste og E er laveste ståkarakter. F betyr *Ikke bestått*.

I enkelte emner brukes også karaktersystemet bestått/ikke bestått. Se den enkelte emnebeskrivelse for mer informasjon.

Litteratur

Pensum/litteraturliste fremgår av den enkelte emnebeskrivelse.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Eystein Arntzen, 19.07.2007

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2007

Obligatoriske emner

LFHMUS07 · Del 1 av 2
Musikk

LFHMAT07 · Del 1 av 2
Matematikk

LFHNOR07 · Del 1 av 2
Norsk

LFHPTP107 · Del 1 av 2
Pedagogikk. Del 1: Barn og barndom i barnehage og skole

LFHKRNA107 · Del 1 av 2
Kropp og natur. Del 1

Praksisemner kull 2007

LFHPRAKSIS07
Barnehagepraksis 1. trinn, 5 uker Emneside mangler

0 stp

Obligatorisk emne

LF101UTE09 · Del 1 av 2
Utefag Emneside mangler

Obligatorisk emner

LUIKS109
Interkulturelle studier 1 Emneside mangler

30 stp

Obligatorisk emne

LFHSMBS09

Småbarnsstudier Emneside mangler

30 stp

Obligatorisk emne

LFTEKST09

Tekstkultur og formidling Emneside mangler

30 stp

Småbarnsstudier. Obligatorisk emne

LFHSMBS10

Småbarnsstudier Emneside mangler

30 stp

Vår 2008

Obligatoriske emner

LFHMUS07 · Del 2 av 2

Musikk

10 stp

LFHMAT07 · Del 2 av 2

Matematikk

10 stp

LFHNOR07 · Del 2 av 2

Norsk

15 stp

LFHPTP107 · Del 2 av 2

Pedagogikk. Del 1: Barn og barndom i barnehage og skole

15 stp

LFHKRNA107 · Del 2 av 2

Kropp og natur. Del 1

10 stp

Praksisemner kull 2007

LFHPRAKSIS07

Skolepraksis 1. trinn, 3 uker Emneside mangler

0 stp

LFHPRAKSIS

Grenseløse uker (alt.) 1. trinn Emneside mangler

0 stp

Obligatorisk emne

LF101UTE09 · Del 2 av 2

Utefag Emneside mangler

30 stp

Høst 2008

Obligatoriske emner

LFHFOR07 · Del 1 av 2
Forming

LFHSAM07 · Del 1 av 2
Samfunnsfag

LFHDRA07 · Del 1 av 2
Drama

LFHKRNA208 · Del 1 av 2
Kropp og natur. Del 2

LFHPTP207 · Del 1 av 2
Pedagogikk. Del 2: Småbarnspedagogikk

Praksisemner kull 2007

LFHPRAKSIS07
Barnehagepraksis 2. trinn, 5 uker Emneside mangler

0 stp

Vår 2009

Obligatoriske emner

LFHFOR07 · Del 2 av 2
Forming

10 stp

LFHSAM07 · Del 2 av 2
Samfunnsfag

15 stp

LFHDRA07 · Del 2 av 2
Drama

10 stp

LFHKRNA208 · Del 2 av 2
Kropp og natur. Del 2

15 stp

LFHPTP207 · Del 2 av 2
Pedagogikk. Del 2: Småbarnspedagogikk

10 stp

Praksisemner kull 2007

LFHPRAKSIS
Grenseløse uker (alt.) 2. trinn Emneside mangler

0 stp

Høst 2009

Praksisemner kull 2007

LFHPRAKSIS07

Barnehagepraksis 3. trinn fordypning, 2 uker Emneside mangler

0 stp

Vår 2010

Obligatoriske emner

LFHPTP309

Pedagogikk. Del 3: Pedagogisk arbeid

20 stp

LFHRLE09

Religion, livssyn og etikk

10 stp

Praksisemner kull 2007

LFHPRAKSIS07

Barnehagepraksis 3. trinn pedagogikk, 4 uker inkl. Grenseløse uker (alt.) Emneside mangler

0 stp

Emner som ikke er tatt med

Emnesiden finne ikke

- LFHPRAKSIS07 2007h
- LF101UTE09 2007h
- LUIKS109 2007h
- LFHSMBS09 2007h
- LFTEKST09 2007h
- LFHSMBS10 2007h
- LFHPRAKSIS 2008v

LFHMUS07 Musikk (Høst 2007–Vår 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Einar K. Krossbakken

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid og deltid.

Emnet inngår i den valgbare delen av førskolelærerstudiets linjemodell.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 1. studieår

I deltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 3. studieår

I linjemodellen gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 2. studieår

Innhold

Innholdet i emnet Musikk, 10 studiepoeng, er delt i følgende hoveddeler:

MUSIKKFAGLIG EGENUTVIKLING

Her skal studentene tilegne seg kunnskap om musikkteoretiske emner, innsikt i musikk som kunst- og kulturfag, oppøving av vokale og instrumentale ferdigheter, kunnskap og ferdigheter i bevegelse og dans.

MUSIKK OG SAMFUNN

Musikk er en viktig del av vår kulturelle identitet og spiller en sentral rolle i et samfunnsmessig perspektiv. Derfor vil det være viktig å fokusere på barns og unges musikkpreferanser, drøfte årsakene til dem, samt barnehagens medansvar som musikalsk kulturformidler.

BARNET OG MUSIKKEN

I denne hoveddelen vil en vektlegge kunnskap om barnets musikalske utvikling og uttryksmåter.

MUSIKKARBEID I BARNEHAGEN

Hoveddelen vektlegger praktisk arbeid med stoff, arbeidsmåter og aktivitetsformer som det vil være naturlig å bruke i musikkpedagogisk arbeid med barn. Studieinnholdet skal også gi et teoretisk grunnlag for analyse og refleksjon omkring musikkarbeid i barnehagen.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen vil bli gitt i form av forelesninger, instruksjon og veiledning i praktisk musikkverkstedarbeid.

Undervisning i musikkmetodikk og musikkteori vil foregå i storbasisgrupper. Sang med akkompagnementsinstrument vil foregå i basisgrupper. Det er obligatorisk studiedeltaking i de praktiske disiplinene. (Musikkmetodikk og sang med akkompagnementsinstrument).

Betydelige deler av pensum er selvstudium.

Erfaring med praktisk anvendelse av kunnskaper og ferdigheter i faget sammen med barn er en viktig del av studiet. Tilenngelsen av slike kunnskaper og ferdigheter vil fortrinnsvis finne sted i praksisperioden i 1. studieår, og det vil hovedsakelig være emner fra hoveddelen *Musikkarbeid i barnehagen* som vil bli behandlet her.

Gruppearbeid, f.eks. arbeid i prosjektorganiserte studieformer, vil være den mest anvendte arbeidsformen for å eksemplifisere hvordan musikk kan inngå som element i en tverrfaglig sammenheng. Hver gruppe skal utarbeide ett tverrfaglig opplegg av et nærmere angitt omfang.

Praksis

Emnet følger studieprogrammets praksisperioder i barnehage og grunnskole.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

For å kunne framstille seg til eksamen må studenten ha fått

- Godkjent studiedeltaking; aktiv deltakelse som godkjennes muntlig av faglærer
- Godkjent praktisk ferdighetsprøve i sang med eget akkompagnement (vår)
- Godkjent intern prøve i musikkteori (vår)
- Fire godkjente obligatoriske oppgaver/presentasjoner i musikkmetodikk (høst/vår)

Det er faglærer i den enkelte disiplin som godkjenner studiedeltaking, interne prøver og oppgaver/presentasjoner.

Interne prøver holdes i vårsemesteret. Obligatoriske oppgaver/presentasjoner gis både

i høst- og våsemesteret.

Eksamen

Framføring i gruppe

Eksamen består av en praktisk gruppeprøve i utøvende musikkmetodikk. Varighet ca. 20 min. pr. gruppe. Eksamensoppgavene trekkes senest en uke før den praktiske framføringen.

Studentene får individuell karakter. Det gis karakter etter en skala fra A til F, der A er beste og E er laveste ståkarakter. F betyr *Ikke bestått*. Eksamen vurderes av ekstern og intern sensor.

Litteratur

Kunnskapsdepartementet (2006) *Rammeplan for barnehagen*.

Djupedal K. (1995): *Musikkteori*. Ad Notam, Gyldendal

Morten Sæther/Elin Angelo Aalberg. (2006): "Barnet og musikken", Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter. Universitetsforlaget.

Holen, A. (1985): *Den store barnesangboka*, Aschehoug

Supplerende litteratur:

Hammershøj, H. (1995): *Barnets musikalske vei*, Tano

Stehouwer, G. (1994): *Den første sang*, Norsk Musikkforlag

Sæves, Åse og Kalve, Lise Gran: *Møtet med musikk*, Universitetsforlaget.

LFHMAT07 Matematikk (Høst 2007–Vår 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Odd Tore Kaufmann

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid og deltid.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og våsemesteret, 1. studieår

I deltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og våsemesteret, 3. studieår

Innhold

Emnet har følgende hovedtema:

- Fagdidaktikk
- Tall og bruk av tall
- Geometri
- Logikk og problemløsning

Undervisnings- og læringsformer

Matematikk tilegnes i hovedsak gjennom aktivitet og refleksjon. Dette er viktig for kunnskapene, ferdighetene og holdningene som studentene får. Matematikkemnet vil bestå av forelesninger og arbeid i mindre grupper. Det vil bli lagt vekt på problemorientert tilnærming og studentaktiviteter slik som diskusjoner, gruppearbeid og oppgaveskriving.

Det kreves at studentene tilegner seg deler av stoffet ved eget arbeid. Det forventes at studentene kan bruke biblioteket og kjenner dets tilbud. Det gis tilbud om opplæring.

Praksis

Det gis både barnehagepraksis og skolepraksis dette studieåret.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Studenten må utføre følgende arbeidskrav:

1. Innlevering av mappeoppgaver: I løpet av studieåret gis inntil 6 mappearbeid (beskrives nærmere i semesterplanen). Mappen må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen. Studenten kan medbringe denne mappen som hjelpemiddel til skriftlig eksamen.

2. Gjennomføring av tverrfaglig prosjekt i etterkant av skolepraksis. Prosjektet skal godkjennes av basisgruppeveileder.

Arbeidskravene må være utført og godkjent innen angitte frister før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig eksamen - 4 timer.

Tillatte hjelpemidler: Godkjente mappearbeid (oppbevares hos faglærer og blir utdelt på eksamensdagen).

Eksamensbesvarelsen vurderes av ekstern og intern sensor. Det gis gradert bokstavkarakter etter karakterskala A- F.

Litteratur

Det tas forbehold om endringer

Høines, M. J. (1998): *Begynneropplæringen*. Caspar Forlag, Bergen

Jahr, Einar et al (2006): *Matematikk i barnehagen*.

Solem, I. & Reikerås, E. (2001): *Det matematiske barnet*. Caspar Forlag, Bergen

Diverse kompendier.

LFHNOR07 Norsk (Høst 2007–Vår 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Christian Bjørn Bjerke

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid og deltid.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og våsemesteret, 1. studieår

I deltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og våsemesteret, 3. studieår

Innhold

Innholdet i norskemnet er delt i fire hoveddeler. Temaene griper imidlertid inn i hverandre og man kan derfor vanskelig arbeide med hvert emne isolert.

A. Språklige emner

Emnet gir kunnskap om:

- barns tale- og skriftspråkutvikling;
  - den første lese- og skriveopplæringen;
  - tale-, lese- og skrivevansker hos barn;
    - norsk som andrespråk;
  - hvordan barn kan utvikle bevissthet om lyder og rytme i språket og bli fortrolige med tallsiffer, bokstaver, lekelesing og lekeskriving.
-

B. Litterære emner

Emnet omfatter:

- eldre og moderne barnelitteratur (skjønnlitteratur, sakpreget tekst, dikt, sanger)
    - voksenlitteratur om barn;
    - tradisjonslitteratur (rim, regler, eventyr, sagn, legender);
      - bildekommunikasjon;
    - elektroniske tekster og tekster formidlet via massemedier;
      - litteraturteoretiske emner
-

C. Utvikling av studentenes egen språkferdighet

Arbeidet omfatter:

- muntlige aktiviteter, som for eksempel presentasjon av fagstoff, trening i å lede en samtale, formidling av muntlige og skriftlige tekster til barn og voksne;
  - skriftlige aktiviteter, der studentene får trening i å skrive, gi og motta respons og bearbeide tekster til en endelig versjon;
    - produksjon av muntlige og skriftlige tekster for barn
-

D. Arbeid i barnehagen

Emnet skal bevisstgjøre studentene om:

- sin forbildefunksjon i barnehagen mht hvordan en lytter, gir respons og bruker kroppsspråk og talespråk;
    - hvordan en kan skape et skriftspråkstimulerende og kulturfremmende miljø;
  - hvordan barn med to- eller flerspråklig bakgrunn kan oppmuntres til å være språklig aktive;
    - hvordan en kan bidra til glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale;
  - hvilke etiske, estetiske og kulturelle verdier som formidles gjennom samtale, høytlesning, fortelling m.m.
    - hvordan en kan fremme likestilling og bidra til barns kjønns sosialisering i barnehagen
-

Undervisnings- og læringsformer

Det legges opp til varierte arbeidsformer: individuelt arbeid og arbeid i ulike gruppestørrelser. Fagstoffet blir formidlet dels i seminargrupper, dels i storforelesninger. Prosjektorientert og tverrfaglig arbeid inngår i arbeidet med norskfaget.

Studentene må regne med at deler av studiet vil foregå som selvstudium.

Praksis

Emnet følger studieprogrammets praksisperioder i barnehage og grunnskole. Arbeidet med norskfaget i barnehagen og grunnskolen kan omfatte:

- analyse av kulturelle impulser som preger barns hverdag;
- fortelling og høytlesning med barn;
- utarbeiding av opplegg for barnehagen/skolen der målet er å stimulere barns fabuleringsevne, barns kommunikasjonsevner, barns lek med språket osv.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må gjennomføres:

1. Ha deltatt aktivt i undervisningen i høst- og vårsemesteret. Det er obligatorisk deltakelse i de praktiske delene av emnet.
2. Ha gjennomført et tverrfaglig prosjekt knyttet til skolepraksis. Dette skal godkjennes av basisgruppeveileder
3. Ha levert mappe med egne tekster som dokumenterer arbeidet i høst- og vårsemesteret. Dato for innleveringer oppgis i emnets semesterplan. Mappen skal inneholde fire tekster. To av tekstene innleveres på høsten og to tekster innleveres på våren.
4. Levert selvalgt pensumliste til godkjenning innen nærmere angitt frist. Krav til selvalgt pensum fremgår av litteraturlisten i emnebeskrivelsen.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Underveisvurdering:

I løpet av studieåret vil studentene få tilbakemelding på sin egen innsats. Slik tilbakemelding blir gitt gjennom faglærers muntlige/skriftlige kommentarer til mappearbeid, gjennom samtaler med veileder i basisgrupper og gjennom respons fra medstudenter.

Sluttvurdering:

Eksamen består av en individuell, skriftlig prøve på 6 timer. Ingen hjelpemidler tillatt.

Besvarelsen vurderes av ekstern og intern sensor. Det benyttes graderte bokstavkarakterer etter en skala A - F.

Litteratur

Det tas forbehold om endringer

I. Teori

Bøker

Høigård, Anne: *Barns språkutvikling muntlig og skriftlig*. Oslo: TANO 1999

Mjør, Ingeborg, Birkeland, Tone og Risa, Gunvor: *Barnelitteratur - sjangrar og teksttypar*. Oslo: LNU/Cappelen 2000

Selmer-Olsen, Ivar: *Barn imellom - og de voksne*. Oslo: Ad notam Gyldendal 1992

Artikler

Austad, I.: *Mening i tekst*, Oslo: LNU/Cappelen 2003.

Elsness, T. Fosby: *Nytt årtusen - ny leseopplæring?* 2003.

Lorentzen, R.T.: *Språkstimulering i førskolealder*. 2003.

Elsness, T. Fosby: Temaarbeid. I *Temaarbeid og språkstimulering. Lærers idébok*. Oslo: Aschehoug 1997.

Kibsgaard, S. og Husby, O.: *Norsk som andrespråk i barnehage og småskole*. Universitetsforlaget 2002. Utdrag.

Moen, S.R. *Hvorfor leser vi litteratur: et grunnlagsspørsmål*. Oslo: Ad notam Gyldendal. 1993 (utdrag).

Risa, Gunvor: Analyse og vurdering av barnelitteratur. I: Birkeland, T. og Risa, G. (red.): *Litteratur for barn*. Oslo: LNU/Cappelen 1990.

Artikler blir utdelt i tilknytning til undervisningen.

II. Litterære tekster

Barnepoesi

Et utvalg fra nyere og eldre tid

Tradisjonslitteratur

Eventyr og fabler, også fra andre kulturer (ca. 50 sider)

Korttekster/noveller

To eldre tekster

Fire tekster fra vår tid

Barne- og ungdomsbøker

6 verk:

Hauger, T.Thorstad: *Røvet av vikinger*

Lindgren, A.: *Brødrene Løvehjerte*

4 barne- og ungdomsbøker etter avtale/eget valg

Bildebøker

6 verk, hvorav 4 bildebøker etter eget valg (minst én faktabok):

Voksenlitteratur

1 verk etter avtale

Svensk og dansk litteratur skal være representert. Pensumliste leveres til faglærer for godkjenning, se semesterplan.

III. Læreverk

Et læreverk i norsk eller et tverrfaglig læreverk for 1. klasse i grunnskolen der norsk inngår.

I tillegg vil det bli delt ut kompendier og artikler i løpet av studiet.

LFHPTP107 Pedagogikk. Del 1: Barn og barndom i barnehage og skole (Høst 2007–Vår 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 1. studieår.

Innhold

Barnehagens formål, verdigrunnlag og oppgaver

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Barnehagens styringsdokumenter
- Førskolelærerrollen
- Oppdragelse
- Omsorg

Barn - lek og læring

- Teoretiske perspektiv på lek og læring
- Lek, utforskning og læring
- Medvirkning, kommunikasjon og samspill

Sosialisering

- Sosialiseringsteori
- Kjønsroller
- Inkluderende fellesskap og mangfold
- Barnehagen som kulturarena

Småskolepedagogikk

- Yrkesrollen
- Skolens formål og verdigrunnlag
- Klasseromsperspektiver
- Læring
- SFO

Undervisnings- og læringsformer

Studentene arbeider med emne 1 på ulike måter. Studentaktive arbeidsformer; selvstudier, basisgruppearbeid, prosjektarbeid og praksis er grunnleggende arbeidsformer i studiet. I tillegg gis lærerledet undervisning. IKT er et viktig læringsverktøy.

Det forventes at studentene kan bruke biblioteket og kjenner dets tilbud. Biblioteket tilbyr opplæring.

Praksis

Emnet Pedagogikk, del 1, knyttes til praksisperioden i barnehage i høstsemesteret og praksisperioden i 1. trinn grunnskole i vårsemesteret, 1. studieår.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Fagtekst i basisgruppe. Godkjennes av faglærer med muntlig tilbakemelding (høst).
2. Praksisforberedelser.
3. Bestått barnehagepraksis (individuell arbeid) Godkjennes av øvingslærer med evalueringsskjema (høst).
4. Godkjent individuell praksisrapport fra barnehage. Godkjennes av faglærer med skriftlig tilbakemelding (vår).
5. Bestått småskolepraksis (individuell arbeid) Godkjennes av øvingslærer med skriftlig tilbakemelding (vår).
6. I etterkant av skolepraksis vil det bli gjennomført et tverrfaglig prosjekt som er knyttet til skolepraksis. Dette skal godkjennes av basisgruppeveileder (vår).
7. Obligatorisk deltakelse på eksamensforberedende kurs (bl.a. referanseteknikk).

Arbeidskravene må være utført innen nærmere angitte frister og godkjennes av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen på 6 timer. Ingen hjelpemidler tillatt. Intern og ekstern sensur. Karakterskala fra A-F, der A er beste karakter, E er laveste ståkarakter og F betyr ikke bestått.

Litteratur

Med forbehold om endringer

Arneberg m.fl. (2005): *Samtalen i barnehagen*. Utvalgte kapiteler: Sigsgaard: *Voksne som bråkmakere*.

Rossholt: *Det handler om mer enn rosa og blått*. Damm&sønn.

Askland, Leif (2006): *Kontakt med barn*. Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjon.

Gyldendal Akademisk.

Bae, Berit (2006): *Å se barn som subjekt- noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*.

Artikkel, Kunnskapsdepartementet. (ligger på nett).

Eik, Liv Torunn (2003): *Lekende læring og lærende lek på småskoletrinnet*. Pedlex: Norsk skoleinformasjon.

Frønes, Ivar (2006): *De likeverdige. Om jevnaldrenes betydning*. S.11-57 og s. 153-246.

Oslo: Gyldendal.

Gjervan, Andersen, Bleka (2006): *Se mangfold. Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehage*.

Kap. 2 (skal også brukes i Pedagogikk, del 3). Cappelen akademisk forlag.

Gulbrandsen L. M. (red.) (2006): *Oppvekst og psykologisk utvikling. Innføring i psykologiske perspektiver*.

Universitetsforlaget. Kap.8: Utvikling i kulturhistorisk perspektiv.

Kap. 9 s.247-257. Kulturpsykologiske tilnæringer til barns utvikling.

Helle, Lars (2005): *Småskolelæreren*. Universitetsforlaget.

Løkken, Gunvor (1996): *Når små barn møtes. Om de yngste barnas gruppefellesskap i barnehagen*.

Cappelen akademiske.

Mørk, Olga m.fl. (2003): *Jeg kjenner ikke han på norsk, jeg*. En artikkelsamling med et flerkulturelt perspektiv.

Oplandske Bokforlag.

Pædagogisk Tidsskrift, Nul til fjorten, Nr. 1/2007: *Tema: anerkjennende pædagogik i praksis*.

Dansk pædagogisk Forum.

Åberg A, Taguchi H. L. (2006): *Lyttende pedagogikk-etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*.

Universitetsforlaget.

Aasebø T. S., Melhuus E. Cathrine (2005): *Rom for barn- rom for kunnskap. Kropp, kjønn, vennskap og medier*

som pedagogiske utfordringer. Fagbokforlaget.

Temahefter fra Kunnskapsdepartementet: *Medvirkning, Likestilling, Samiske barnehager,*

Språklig og kulturell mangfold. Menn i barnehagen.

Lov om barnehager 2006

Rammeplan for barnehager 2006.

Kunnskapsløftet i skolen. Kunnskapsdepartementet.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:44:58

LFHKRNA107 Kropp og natur. Del 1 (Høst 2007–Vår 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Espen Braaten

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heiltidsutdanninga.

Undervisningssemester

1. studieår, haust- og vårsemesteret

Innhold

Følgjande tema skal bli gjennomgått:

Læringsmiljø

- Natur som pedagogisk arena
- Kulturlandskap og nærmiljø som læringsressurs i barnehagen.
- Samanhengen mellom samfunn, kultur og det kroppslige

Faktakunnskap

- Kunnskap om artar i dyreriket, soppriket og planteriket
- Barn sine totale utvikling

- Fysiologi, helse og ernæring
- Tilrettelegging, observasjon og vurdering
- Miljø og kompost
- Vann, luft og teknikk
- Grunnleggjande kunnskap om samspel i naturen

Undervisnings- og læringsformer

Det blir gitt undervisning på mange ulike former som mellom anna kan vere: praktiske øvingar, gruppearbeid, storyline, laboratorieøvingar, uteundervisning, forelesingar, ekskursjonar, arbeid med førskolebarn, sjølvstudium.

Studentane må bruke IKT som eit verktøy knytt til ulike arbeidsoppgåver i emnet. Studentane skal også vere kjent med biblioteket sitt tilbod.

Praksis

Studenten må gjennomføre den praksis som ligg til det ordinære løpet i førskolelærerutdanninga. Gjennom praksisperioden kan studenten gjennom observasjon og praktiske opplegg få erfaring med natur- og miljøfaglege tema i barnehagen og om rørsleaktivitet i barna sin kvardag.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Emnet har arbeidskrav som må godkjennast av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen:

- Aktiv deltaking på 2 ekskursjonar m/rapporter (haust/vår)
- Aktiv deltaking på oppgaveseminarer; se semesterplan (haust/vår)
- Godkjent mappe (haust/vår)

Eksamen

Studentane vil få rettleiing gjennom heile studieåret. Eksamen foregår i vårsemesteret:

Individuell, skriftleg eksamen på 4 timar. Ingen hjelpemiddel.

Intern og ekstern sensurering. Gradert karakter A-F.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 13.08.2007

Naturfag med miljølære:

Johansson, Stina: Rundt i naturen sammen med barn, 2001

Johansson, Stina: Ut i naturen med förskolan, del 1 + 2

Støttelitteratur:

Johansson, Stina: Rundt i naturen sammen med barn 2, 1996
Nordbakke, Roy: Bestemmelsesnøkkel for busker og trær, Aschehoug 2001
Nordbakke, Roy: Bestemmelsesnøkkel for smådyr på land, Aschehoug 2002
Skard, Olav: Ville vekster. Røtter i kulturhistorien
Skard, Olav: Trær. Røtter i kulturhistorien
Eventuelt kompendier fra lærer

Fysisk fostring:

Rammeplan for barnehagen
Duesund, Liv: Kroppen i verden. Skapande Vetande 40, nr. 3 2003
Moen, Ellen/Sivertsen, Arne: Skritt for skritt, Vett og viten 2002
Nordbotten, Gerd Lise N.: Barns fysiske utvikling, Høyskoleforlaget, 2006
Utdelt materiale fra lærer

LFHF07 Forming (Høst 2008–Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Magne Steinar Aarum

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid.

Undervisningssemester

I heltidsutdanningen gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemester, 2. studieår.

Innhold

Følgende temaer blir gjennomgått i emnet

Praktisk skapende arbeid i to- og tredimensjonal form

Denne delen har størst omfang og omfatter praktisk arbeid i

- bilde, skulptur og bruksform
- estetiske virkemidler som form og farge i visuelle uttrykk
- materialer, redskaper og teknikker

Fagdidaktikk

- barns uttrykksformer og utvikling i arbeid med to- og tredimensjonal form
- kreativitet og skapende prosesser
- planlegging, gjennomføring, vurdering og dokumentasjon av barns skapende arbeid

Kunst og formkultur

- europeisk kunst fra de siste 200 år med hovedvekt på noen norske kunstnere
- kunst og formkultur fra ulike kulturer

Det fysiske miljø

- inne- og utemiljø som ramme rundt barns skapende lek

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningsformer

Forming består først og fremst av praktisk arbeid i verksteder med ulike materialer og teknikker innen papir, leire, tre, tekstil og/eller gratismaterialer. Verkstedarbeid foregår med 15-18 studenter eller 2-3 basisgrupper (storbasisgrupper) og starter gjerne med en innledning om tema, problemstilling eller demonstrasjon av teknikk. Timene er preget av studentaktivitet med oppfølging av lærer. Problemstillingene må løses enten individuelt eller i grupper. Det blir også forelesninger i større grupper knyttet til teoristoffet.

Tverrfaglighet

Emnet kan inngå i fellesprosjekt sammen med andre emner i studieåret.

Bruk av IKT

IKT bør være et verktøy i forbindelse med arbeid i faget. For eksempel bør studentene bruke Internett til å samle inn informasjon knyttet til oppgaver. Noen av oppgavebesvarelsene skal være fremlagt på egne hjemmesider på Internett. Hjemmesidene inngår i studentenes arbeidsmappe. Studentene må i den forbindelse være inneforstått med gjeldende opphavsrettslige regler. Her kan biblioteket bistå.

Vurdering underveis

Periodene avsluttes av og til med utstilling av student- og/eller barnearbeider. Studentene får tilbakemelding på oppgavebesvarelsene (tverrfaglig prosjekt, mappearbeider) muntlig eller skriftlig.

Praksis

Se omtale av praksis i generell del av studieplanen. I praksisperiodene er det viktig at studentene reflekterer over teori og egne erfaringer i emnet og prøver ut sine tanker i møtet med barn i samarbeid med barnehagens ansatte.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Studentene skal føre loggbok og samle oppgavebesvarelses i arbeidsmappe som leveres til faglærer innen nærmere angitte frister i semesterplanen. Periodene kan avsluttes med utstilling av student- og/eller barnearbeider.

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. deltakelse i alle verkstedstimene
2. i rett tid levere 3 arbeidsmapper bestående av praktiske arbeider, logg og fagdidaktisk tekst. En av arbeidsmappene kan være en del av et tverrfaglig prosjekt/tema

Dersom arbeidskrav nr. 2 ikke blir godkjent, får studenten en mulighet til å rette opp dette.

Eksamen

Eksamen består av en utstilling som skal inneholde

- 3 arbeidsmapper bestående av praktiske arbeider og logg
- 1 skriftlig fagdidaktisk arbeid

Faglærerne avgjør hva som skal presenteres som det skriftlige fagdidaktiske arbeidet.

Karakteren settes etter en samlet vurdering av de fire delene der hver del teller like mye. Alle delene må være bestått for å få karakter i emnet. Studenter som stryker i den ene av disse delene, må ta hele eksamen på nytt.

Det er intern og ekstern sensurering og det gis en gradert karakter etter skalaen A til F, der A er beste og E er laveste ståkarakter. F betyr *Ikke bestått*.

Litteratur

Med forbehold om endringer

KD 2006: *Rammeplan for barnehagen*

Carlsen, Kari og Samuelsen, Arne Marius: *Inntrykk og uttrykk - estetiske fagområder i barnehagen*, Gyldendal Norsk Forlag A/S, 1988 Utvalgte sider: 9-49

Paulsen, Brit: *Billedkunst og kunnskap*, Cappelen Akademiske forlag, Oslo 1996. Utvalgte sider: 11-82

Trageton, Arne: *Leik med materiale - konstruksjonsleik 1 - 7 år*, Høgskolen Stord/Haugesund, 1995

Haabesland, Anny Å. og Vavik, Ragnhild E.: *Kunst og håndverk - hva og hvorfor*, Fagbokforlaget, Bergen 22. Utvalgte sider 11-26, 128-303

Haugen, S., Løkken, G. Røthle, M.: *Småbarnspedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag, 2005. Kapittel om kunst, estetikk og utvikling.

Diverse kompendier og trykk.

Utfyllende litteratur

Andersen, Jytte: *Det gemmer sig i blyanten - en bog om børns billedsprog*, Gyldendal 22, Danmark

Arvas, Birgitta (red.): *Mer om hundre språk*, Moderna Museet Stockholm 1986

Barsotti, Anna, *Skapende kommunikasjon i Reggio Emilia*, HLS Förlag 1997

Gjennestad, Marthe Lise og Grieg, Camilla: *Den skallete heksen - lek og eksperimentering med farger*
NKS-Forlaget 22

Glambek, Ingeborg: *Om kunst de siste 200 år*, Skolebokforlaget 1996

Gullberg, Vivian Hernar: *Barns bildeskaping - utvikling og forutsetninger*, Høgskolen i Stord/Haugesund, 1994. Side 1 - 127

Lowenfeld, Viktor og Brittain, W. Lambert: *Kreativitet og vækst*, Gjellerup & Gad København, 1988

Mørk, Hans Otto (Hovedredaktør): Bokserien *Form og Forming*, Universitetsforlaget

Nilsson, Kerstin: *Hesten i hulen. En liten kunsthistorie*. Gyldendal Tiden, 1997

Paulsen, Brit: *Billedkunst og kunnskap*, Cappelen Akademiske forlag, Oslo 1996, s. 85 - 157

Trageton, Arne: *Verkstedpedagogikk 6 - 10 år*, Stord Lærarhøgskule, 1992

Temanummer. "Førskolen" I: tidsskriftet *Forming i skolen*, nr. 3, 1992

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:45:11

LFHSAM07 Samfunnsfag (Høst 2008–Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Tormod Fjellvang

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen i førskolelærerstudiet, heltid.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemester, 2. studieår.

Innhold

Emnet er delt inn i følgende hovedområder:

- Innsikt i samfunnsvitenskapelige begreper og tenkemåter
- Familie og barndom i samfunnsfaglig perspektiv
- Kunnskaper om organisasjonsteori og organisasjonskultur
- Innsikt i førskolelærerrollen som profesjon
- Kjennskap til aktuelt lowerk for førskolelærere

Generelt blir det lagt vekt på å trekke inn et sammenliknende perspektiv, på denne måten blir et internasjonalt perspektiv integrert i faginnholdet.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er en del av pensum. Gjennomføring av studiet krever derfor høy deltakelse på timeplanlagt undervisning. Den enkelte student har selv ansvaret for å oppnå læringsresultater. Arbeidsformene er varierte og består av forelesninger, gruppedrøftinger, individuelt arbeid, gruppearbeid og selvstudier. IKT inngår i studentenes læringsarbeid, blant annet ved bruk av internett.

Praksis

Studenten må gjennomføre den praksis som ligger til det ordinære løpet i førskolelærerutdanningen.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

For å kunne framstille seg til eksamen må studenten ha fått godkjent følgende arbeidskrav:

1. Delta på alle oppgave- og undervisningsseminarer (høst)
2. Delta på alle oppgave- og undervisningsseminarer (vår)
3. Ha levert en individuell skriftlig oppgave innen frist fastsatt i semesterplanen
4. Ha levert en skriftlig gruppeoppgave innen frist fastsatt i semesterplanen

Dersom et arbeidskrav ikke blir godkjent, får studenten kun en mulighet for å rette opp dette.

Eksamen

Individuell, skriftlig eksamen på 6 timer. Ingen tillatte hjelpemidler.

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. Det benyttes bokstavkarakterer A til F, hvor A er beste og E er den dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått.

Litteratur

Med forbehold om endringer

Birkelund, Gunn Elisabeth og Trond Petersen, Det norske likestillingsparadokset, i *Det norske samfunn*, 5. utgave, Gyldendal, Oslo 2005, 28 sider.

Bolman, Lee K. og Terrence Deal, Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Ad Notam Forlag 1991, s. 8-17 og 271-301. Til sammen 41 sider. I *Kompendium*.

Brochmann, Grete, Lykksalighetens rike og den nye etniske forstyrrelsen, i *Det norske samfunn*,

5. utgave, Gyldendal, Oslo 2005, 27 sider.

Bø, Inge, Folks sosiale landskaper, TANO 1993, kap. 5 Nettverksstyrke og nettverkskvalitet, s. 92-113. Til sammen 22 sider. I *Kompendium*.

Bø, Inge, Barnet og de andre, TANO 1995. Kap. 3 Samfunnsutviklingen - trekk og trusler, s. 68-86. Til sammen 19 sider. I *Kompendium*.

Fjellvang, Tormod, Klasser, lagdeling, konsekvenser. Høgskolen i Østfold. Rapport 1997:2, s. 10-29,

34-43, 47-73, 83-85 og 88-91. Til sammen 64 sider. Klasser, lagdeling, konsekvenser fås kjøpt i

bokhandelen på Remmen.

Frønes, Ivar, Moderne barndom. Cappelen Akademisk Forlag 2007, hele boka, ca. 165 sider.

Gilje, Nils, og Harald Grimen. Samfunnsvitenskapenes forutsetninger. Universitetsforlaget 1993. Fra kap. 6, Forklaringstyper, s. 106-127. Til sammen 22 sider. I *Kompendium*.

Hagen, Kåre, og Ivar Lødemel, Fattigdom og sosial eksklusjon, i *Det norske samfunn*, 5. utgave, Gyldendal, Oslo 2005, 26 sider.

Hyrve, Geir, og Sataøen, Svein Ole, Samfunnsfag i førskolelærerutdanningen. Universitetsforlaget,

3. utg. 2006 Hele boka. Ca. 250 sider.

Leira, Arnlaug, Familier og velferdsstat. Familieendring og politisk reform i 1990-åra, i *Det norske samfunn*, 5. utgave, Gyldendal, Oslo 2005, 21 sider

Levin, Irene, og Jan Trost. Å forstå hverdagen. Tano-Aschehoug 1996, s. 11-23, 101-107 og 178-183. Til sammen 26 sider. I *Kompendium*.

Lundby, Knut. Mediefeltet - kampen om oppmerksomhet, i *Det norske samfunn*, 5. utgave, Gyldendal, Oslo 2005, 24 sider.

Moe, Sverre. Sosiologi i hundre år, Universitetsforlaget 1994. Avsnittet om Homans s. 111-116.

Til sammen 6 sider. I *Kompendium*.

Moen, Kari Hoås. Styring og samarbeid i barnehagesektoren. Universitetsforlaget, 3. utg. 2006. Hele boka. Ca. 240 sider.

Norli Hansen, Marianne og Arne Mastekaasa. Utdanning, ulikhet og forandring, i *Det norske samfunn*, 5. utgave, Gyldendal, Oslo 2005, 30 sider

Kompendium til samfunnsfag i førskolelærerutdanningen, Høgskolen i Østfold, Avdeling for lærerutdanning, fås kjøpt hos bokhandlere i Halden. I litteraturlisten er dette kompendiet kalt *Kompendium*. Kompendiet er utgitt av Pensumtjeneste, Oslo, i 1997.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:45:13

LFHDRA07 Drama (Høst 2008–Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid og deltid.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 2. studieår.

I deltidstudiet gis det undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 1. studieår.

Innhold

Følgende temaer blir gjennomgått i emnet:

1: Dramafaglig egenutvikling

Dramatiske uttrykksformer:

- Arbeid med stemme- og bevegelsesuttrykk
- Improvisasjon
- Mime, bevegelse, dramatisering, muntlig formidling
- Rollespill, skuespill, figurteater

Dramaforløp, ulike metoder

Teoretiske emner:

- Forholdet lek - drama - teater
- Teaterets grunnelementer, virkemidler og dramaturgi
- Den estetiske dimensjon
- Dramapedagogiske retninger

2: Barn og drama

- Barns lek
- Utvikling av dramatiske uttrykk med utgangspunkt i lek
- Barn og teater

3: Drama i barnehagen

- Observasjon av barns dramatiske lek og annen dramatisk virksomhet.
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av dramapedagogisk arbeid i barnehagen
- Drama i tverrfaglig sammenheng
- Lek, drama og teater med barn som har ulike forutsetninger og ulik kulturell bakgrunn

Undervisnings- og læringsformer

Hovedvekten av studiet vil organiseres som verkstedsarbeid. I tillegg kommer noen teoriforelesninger og en 1-dags studietur for å se teater for barn.

En del kommunikasjon vil forgå på nett. Det forventes at studentene kan orientere seg på bibliotek og der søke etter litteratur og temaer. De tilsatte på biblioteket vil kunne informere og gi tilbud om opplæring. Store deler av teorien må studentene tilegne seg ved arbeid i basisgrupper og på egen hånd.

Praksis

Emnet følger studieprogrammets praksisperioder i barnehage.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

For å kunne fremstille seg til eksamen må studenten ha godkjent følgende arbeidskrav:

1. Deltatt i all verkstedsarbeid
2. Levert og godkjent to skriftlige mappeoppgaver til faglærer. De skriftlige mappeoppgavene baseres på verkstedsarbeid, en om høsten og en om våren

3. Se og analysere en barneteaterforestilling med etterfølgende gruppeframlegg, muntlig

Dersom et arbeidskrav ikke blir godkjent, får studenten en mulighet til å rette opp dette.

Eksamen

Eksamen består av tre komponenter: **Individuelt notat, gruppeforestilling og gruppesamtale**

Studentene arbeider i tre dager med en gruppeforestilling som vises for intern og ekstern sensor. Forestillingen har en varighet på maks 15 minutter. Forut for visningen leverer hver student et skriftlig notat, 1 side, etter gitte kriterier.

Umiddelbart etter visning har hver gruppe en samtale med sensorene i ca 20 minutter. I samtalen stilles spørsmål som er knyttet til forestillingen, notat, mappearbeid og pensumlitteratur forøvrig.

Det settes individuell karakter ut fra en samlet vurdering av visning, notat og samtale. Denne vurderes som en helhet med én karakter. Karakteren gis etter en skala fra A til F, der A er høyeste og E laveste ståkarakter. F betyr 'ikke bestått'.

Litteratur

Med forbehold om endringer

Litteratur

Hovedbok:

Sæbø, Aud Berggraf: *Drama i barnehagen*, 2. utgave, Universitetsforlaget, Oslo 2003 (294 sider), NB: eldre utgaver kan ikke brukes

Spesielt om øvelser, leker, og litt teori:

Fossbråten, Liv Anne & Jon Pihlstrøm: *Barn leker teater*, Spillerom, Oslo 1995 (80 s.)

Spesielt om dukketeater:

Mykle, Bjørg: *Dukkenes magi*, Pax, Oslo 1993 (192 s.)

Spesielt om fortelling:

Eskild, Hilde og Hambro, Benedicte: *Snikk, snakk, snute. En praktisk bok om muntlig fortelling*. Ganesa forlag AS 2003

Artikler og kortere tekster:

Kunnskapsdepartementet: "Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver" 2006, s.36-38 3,3: Kunst, kultur og kreativitet.

Guss, Faith Gabrielle: "To magiske rom" om teatret som ble speilbilde av barns lek" i Reistad (red): *Regikunst*, Tell forlag, Asker 1991 (13 s.)

Hede, Håkan: "Maskering og sminke" i Reistad (red): *i Skuespillerkunst*, Tell forlag, Asker 1991 (4 s.)

Hodne, Ørnulf: *Det norske folkeeventyret*, Cappelen forlag, Oslo 1998 s. 193-204 (11 s.)

Høie, Karen: "Trylleskogen", Tidsskriftet DRAMA, Landslaget Drama i skolen nr. 4, 1999 (7 s.)

Karlstad, Henning: "Språk, tale og stemmedanning" i Reistad (red): *Skuespillerkunst*, Tell forlag, Asker 1991 (4 s.)

Reistad, Helge: "Aktiverende teater" i Reistad (red): *Regikunst*, Tell forlag, Asker 1991 (22 s.)

Vik, Lars: "Kunsten å miste ansikt" i Reistad (red): *Skuespillerkunst*, Tell forlag, Asker 1991 (4 s.)

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:45:11

LFHKRNA208 Kropp og natur. Del 2 (Høst 2008–Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet krever at studenten har gjennomført og bestått emnet Fysisk fostring og miljølære (10 stp), Kropp og natur, del 1 (10 stp) eller tilsvarende utdanning.

Undervisningssemester

Undervisningen går over høst- og vårsemesteret, 2.studieår.

Innhold

Følgende temaer blir gjennomgått:

Læringsmiljø

- natur som pedagogisk arena
- kulturlandskap og nærmiljø som læringsressurs i barnehagen
- ulike årstider som pedagogisk ressurs
- aktiviteter i sal
- aktiviteter i vann/basseng

Faktakunnskap

- arter i dyreriket, soppriket og planteriket
- basal hjerte- og lungeredning (HLR)
- fysiologi, miljø og barn i natur
- tilpassing til barns ulike kompetanse
- barns motoriske, sosiale, psykiske og fysiske utvikling
- observasjon som metode i forhold til barns fysiske kompetanse

Praktisk kunnskap

- naturlekeplass for en årstid med et tverrfaglig innhold
- tilpasning av aktiviteter for barn i ulike læringsmiljø, både ute og inne

Undervisnings- og læringsformer

Det blir gitt undervisning på mange ulike former som kan være, men ikke avgrenset til; praktiske øvelser, gruppearbeid, storyline, laboratorieøvelser, undervisning inne og ute, forelesninger, ekskursjoner, arbeid med førskolebarn, selvstudium.

Studentene må bruke IKT som et verktøy knyttet til ulike arbeidsoppgaver i emnet. Studentene skal også være kjent med bibliotekets tilbud.

Praksis

Studenten må gjennomføre den praksis som ligger i det ordinære studieløpet i førskolelærerutdanningen. I praksisperioden kan studenten gjennom observasjon og praktiske opplegg få erfaring med natur og miljøfaglige tema i barnehagen og om bevegelsesaktiviteter i barnas hverdag.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Emnet har arbeidskrav som må godkjennes av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen. Dersom arbeidskravet ikke godkjennes, vil studenten kun få en ny mulighet til å rette opp dette.

1. Deltakelse på praktisk undervisning (krav om minimum 80% frammøte)
2. Praktisk gjennomføring av naturlekeplassprosjekt m/rapport (høst)
3. Individuell mappe - objektsamling (høst/vår)
4. Arbeid med vinterarena m/skriftlig arbeid (vår)
5. Aktiv deltakelse på barn i sal prosjekt m/rapport (vår)
6. Hjerte-lunge-redning, HLR (høst/vår)

Til arbeidskravene nr. 2-5 gis det skriftlig tilbakemelding om godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent gis det tilbakemelding med utfyllende kommentarer. Til arbeidskrav nr. 6 gis det muntlig tilbakemelding om godkjent/ikke godkjent.

Eksamen

Gruppeeksamen med en praktisk-metodisk og en muntlig komponent. Varighet ca. 30 minutter pr. gruppe.

Didaktisk skjema med utfyllende faglig/pedagogisk begrunnelse/refleksjon, maks 2 sider, leveres til sensorene på eksamensdagen, før praktisk-metodisk eksamen.

- Praktisk-metodisk komponent: Gruppegjennomføring av et faglig/pedagogisk tverrfaglig opplegg med barn eller studenter. Varighet ca. 20 minutter pr. gruppe
- Muntlig komponent: Etter gjennomføring av praktisk-metodisk opplegg, stiller sensorene spørsmål om gjennomføringen og didaktisk skjema med faglig/pedagogiske begrunnelser/refleksjoner. Varighet ca. 10 minutter pr. gruppe.

Eksamen blir vurdert av en intern og en ekstern sensor. Studentene får individuell karakter. Det benyttes bokstavkarakterer A til F, hvor A er beste og E er den dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått.

Litteratur

Bagøien og Storli: Lag en naturlekeklass. Gyldendal, 2002

Loftesnes: På naturlekeklassen. Sæbu Forlag, 1998

Moen, Ellen/ Jacobsen Kjersti Berggraf: Skritt for skritt, Vett og viten 2007

Nordbotten, Gerd Lise N.: Barns fysiske utvikling, Høyskoleforlaget, 2006 (fra 1. trinn)

Wedøe, Leif: Fysikkaktiviteter i barnehage og småskole. Cappelen akademiske forlag 2005

Johansson, Stina: Rundt i naturen sammen med barn 1, 2001(fra 1. trinn)

Støttelitteratur

Johansson, Stina: Ut i naturen med förskolan, del 1 + 2 (fra 1. trinn)

Madsen, Ørjan og Per Irgens: Slik lærer du å svømme. Bodine Forlag, 2005

Selvalgt bestemmelseslitteratur

LFHPTP207 Pedagogikk. Del 2: Småbarnspedagogikk (Høst 2008–Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerutdanningen, heltid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Det forutsettes at studentene har gjennomført og bestått emnet Pedagogikk. Del 1: Barn og barndom i barnehage og skole (15 studiepoeng).

Undervisningssemester

Det gis undervisning i emnet i høst- og vårsemesteret, 2. studieår i førskolelærerutdanningen, heltid.

Innhold

Emnet består av to hovedtemaer:

[Tema 1: Små barn i barnehagen](#)

- Små barn som medskapere av identiteter
- Små barn som medskapere av kultur/samværsformer
- Små barn som medskapere av kunnskap

Tema 2: Små barns barndom i Norge (tverrfaglig).

Undervisnings- og læringsformer

Studentene arbeider med emnet på ulike måter. Studentaktive og grunnleggende arbeidsformer i emnet er: selvstudier, basisgruppearbeid, prosjektarbeid, barnehageutveksling, aksjonslæring og praksis. I tillegg gis lærerledet undervisning. IKT er et viktig læringsverktøy i dette emnet.

Praksis

Studenten må gjennomføre den praksis som ligger til det ordinære løpet i førskolelærerutdanningen. Emnet knyttes til praksisperioden i barnehage i 2. studieår, heltid.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav skal være godkjent av faglærer før studentene kan fremstille seg til eksamen:

1. Praksisforberedelser og gjennomgang av plan for praksis (fremkommer av semesterplanen)
2. Bestått barnehagepraksis. Godkjennes av øvingslærer med skriftlig tilbakemelding
3. Individuell praktisk-teoretisk fagtekst. Godkjennes av faglærer med skriftlig tilbakemelding
4. Planlegging, deltakelse og etterarbeid i Arenaer for utforskning (tidspunkt fremkommer av semesterplanen)
- godkjennes av faglærer med muntlig tilbakemelding
5. 3 seminarer knyttet til temaene små barn som medskapere av identiteter, små barn som medskapere av kultur, og små barn som medskapere av kunnskap
6. Gruppefremlegg om "Små barns barndom i Norge". Godkjennes av faglærer, med muntlig tilbakemelding og godkjenning

Dersom et arbeidskrav ikke blir godkjent, får studenten kun én mulighet for å rette opp dette. Dersom studenten ikke får godkjent arbeidskravet "Arena for utforskning", må studenten ta det på nytt året etter.

Eksamen

Muntlig eksamen i gruppe. Eksaminasjonen varer i ca. 45 minutter, og tar utgangspunkt i godkjent gruppearbeid. Intern og ekstern sensur. Gruppen gis en samlet, gradert karakter. Det benyttes bokstavkarakterer A til F, hvor A er beste og E er den dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått.

Litteratur

Med forbehold om endringer

Haugen, S., Løkken, G., Røthle, M. (2005) *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kap. 1-10.

Johansson, E (2002) *Små barns etikk*. Oslo: Pedagogisk Forum

Johannesen, N (2005) *En-to-tre, småbarna er med*. I: Samtalen i barnehagen. N.W. Damm & Sønn, Oslo.

Johannesen, N (2002) *Det glemte språket. Hvordan de minste barna i barnehagen bruker imitasjon i kommunikasjonen seg imellom*. Hovedfagsoppgave, HiO. Kap. 2, 3 og 5.

Johannesen, Nina og Sandvik, Ninni (2008). *Små barn og medvirkning - noen perspektiver*. Halden: Cappelen Damm (i trykk, utkommer juli 2008).

Løkken, G (2004) *Toddlerkultur*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, E (2004)

Sandvik, N (2002) *Å gjøre seg tydelig for seg selv og andre. Om småbarns avgrensings- og selvhevdelsesstrategier*. I: Barn, nr. 1/02. Trondheim: Norsk senter for barneforskning. Trykkes opp.

Sandvik, N (2006) *De minste barna*. Temahefte knyttet til Rammeplan for barnehagen Oslo: Kunnskapsdepartementet
http://odin.dep.no/filarkiv/287768/Temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf

Åberg, Ann (2006) *Lyttende pedagogikk*, Universitetsforlaget, Oslo. Del 2.

Kunnskapsdepartementet (2006) *Ny lov om barnehager og Ny Rammeplan for barnehagen*.

Selvalgt litteratur knyttet til prosjekt Små barns barndom i Norge: 50 sider.

Breddestudentene: Selvalgt litteratur knyttet til aksjonslæring/- forskning i praksis.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:45:12

LFHPTP309 Pedagogikk. Del 3: Pedagogisk arbeid (Vår 2010)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerutdanningen, heltid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Det forutsettes at studentene har gjennomført og bestått emnet Pedagogikk, del 1; Barn og barndom i barnehage og skole (15 studiepoeng) og gjennomført emnet Pedagogikk. Del 2: Småbarnspedagogikk (10 studiepoeng).

Undervisningssemester

Det gis undervisning i emnet i vårsemesteret, 3. studieår.

Innhold

Ledelse

- Planlegging, pedagogisk dokumentasjon og vurdering
- Mellommenneskelige forhold i personalgrupper

- Livslang læring og ledelse i organisasjoner
- Profesjonskunnskap
- Veiledning (knyttet til eget skrivearbeid)
- Aksjonslæring

Inkludering og tilpasset opplæring

- Samarbeid med offentlige instanser
- Barnevern

Flerkulturell pedagogikk

- Foreldresamarbeid
- Språk, kultur og identitet
- Mangfold

Undervisnings- og læringsformer

Studentene arbeider med emnet på ulike måter. Studentaktive arbeidsformer som selvstudier, basisgruppearbeid, prosjektarbeid og praksis er grunnleggende arbeidsformer i studiet. I tillegg gis lærerledet undervisning. IKT er et viktig læringsverktøy i dette emnet.

Det forventes at studentene kan bruke biblioteket og kjenner dets tilbud. Biblioteket tilbyr opplæring.

Praksis

Studenten må gjennomføre praksis og barnehageutvekslingsprosjekt som ligger til det ordinære løpet i førskolelærerutdanningen, heltid. Emnet knyttes til praksisperioden og barnehageutvekslingsprosjektet (GU) i vårsemesteret, 3. studieår.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

For å kunne fremstille seg til eksamen, må studentene få godkjent følgende arbeidskrav:

1. Deltakelse på seminar med tema praksisforberedelse.
2. Bestått barnehagepraksis og barnehageprosjekt (individuelt arbeid). Godkjennes av øvingslærer med evalueringskjema (vår).
3. Deltakelse på seminarer i temaene ledelse, flerkulturelt arbeid i barnehage og spesialpedagogikk.
4. Godkjent muntlig basisgruppeframlegg om flerkulturelt arbeid i barnehage. Godkjennes muntlig av faglærer.
5. Godkjent muntlig basisgruppeframlegg med tema spesialpedagogikk. Godkjennes muntlig av faglærer.
6. Godkjent tverrfaglig prosjekt sammen med RLE.

Arbeidskravene må være fullført innen angitte frister. Dersom arbeidskrav vurderes til ikke godkjent, tilbys studenten veiledning og mulighet *til ett* nytt forsøk.

Eksamen

Individuell bacheloroppgave knyttet til tema *ledelse og profesjon*. Omfang: 15 A4-sider. Studentene jobber med temaer i emnet og oppgaveskriving parallelt gjennom hele vårsemesteret. Informasjon om bacheloroppgaven - se eget skriv ved studiestart (vårsemesteret).

Bacheloroppgaven vurderes av intern og ekstern sensor. Det benyttes bokstavkarakterer A til F, hvor A er beste og E er den dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 27.06.09, **forbehold om endringer**

1. Rammeplan og temahefter fra Kunnskapsdepartementet

Temaheftet om likestilling

Temahefte om språklig og kulturelt mangfold

Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen

Alle teller mer

Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.

Veileder fra Kunnskapsdepartementet (DEFU 3)

Kunnskapsløftet i skolen Kunnskapsdepartementet (DEFU 3)

2. Bøker og artikler

A. Ledelse:

Bleken Unni (2005) *Førskolelærer og leder- en kompleks og viktig oppgave* Pedagogisk Forum

Kap. 4 og 5

Meyer Elisabeth Støre (2005) *Pedagogisk lederskap i barnehagen* Universitetsforlaget

Kap. 4 og 5

Skivik Hans Morten (2008) *Relasjonell ledelse - å lære lederskap i praksis* Gyldendal Akademisk

Tholin Kristin Rydjord (2008) *Yrkesetikk for førskolelærere* Fagbokforlaget Kap. 4,5 og 6

Bredesen Ole (2005) *Nye gutter og jenter - en ny pedagogikk?* Cappelens Akademisk Forlag

Bøe Marit (2009) *Ledelsesutfordringer i barnehagen - med eksempler fra studenters arbeid med pedagogisk dokumentasjon* Norsk Pedagogisk Tidsskrift Universitetsforlaget (13 s.)

Bae Berit (2009) *Samspill mellom barn og voksne ved måltidet Muligheter for medlæring?*

Åberg Ann og Lenz Taguchi Hillevi (2006) *Lyttende pedagogikk - etikk og demokrati i pedagogisk arbeid* Universitetsforlaget

Aksjonslæring:

Tiller Tom (2002) *Aksjonslæring Forskende partnerskap i skolen* HøgskoleForlaget kap. 2 og 5

Tobiassen Roald *Å lære lærere å lære - kompetanseutvikling gjennom en narrativ orientert aksjonslæring* i Bjørnsrud, H. Monsen, L. og Overland, B. (red.) 2007 Utdanning for utvikling i skolen. Gyldendal Akademisk.

Kolle, Tonje Ulla, Bente Larsen, Ann - Sofi (2010) *Pedagogisk dokumentasjon - inspirasjoner til bevegelige praksiser* Fagbokforlaget

Fennefoss Anne Tove og Jansen Kristen E. (2004) *Praksisfortellinger På vei til innsikt og forståelse.* Fagbokforlaget

Solli A. (red.) (2009) *Den skrivende førskolelærer - om profesjonalitet og praksis* Fagbokforlaget

Se også kap. 7 i Relasjonell ledelse av Hans Morten Skivik (pensum i ledelse)

B. Veiledning og løft:

Børresen, Marit B. (2005) *Veiledning i barnehage og skole - vekst eller frustrasjon?* Oplandske bokforlag

Baltzersen Rolf. K. (2008) *Å samtale om samtalen* Fagbokforlaget kap. 2, 3 og 4.

Langslet Gro J. (2002) *Løft for ledere Løsningsfokusert tilnærming til typiske ledelsesutfordringer* Gyldendal Akademisk (Kap. 2)

C. Inkludering og tilpasset opplæring

Pedersen Kristin (2009) *Inkluderende miljø i barnehagen* Fagbokforlaget kapitler

Sjøvik, P. (2007) *En barnehage for alle: spesialpedagogikk i førskolelærerutdanningen*, 2 ug. Universitetsforlaget, Oslo

Claussen, C.J., Gamst, K., Langballe, Sabbakken, A. (2001) *Det er noe med den ungen: fra bekymring til handling* Sebu forlag Oslo Kap. 3

Pedersen Kristin og Hysing Jenny (2009) *Når barn faller utenfor i leken Voksnes strategier for å fremme lekekompetanse* Spesialpedagogikk nr.9

Johansen Wenche May og Brynhildsen Anne (97) *Lek og læring i barnehagen* Spesialpedagogikk nr. 4

D. Flerkulturell pedagogikk

Bleka, Andersen og Gjervan (2006) *Se mangfold perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Cappelen Akademiske Forlag kap.7

Aasen Joar (2005) *Flerkulturell pedagogikk - en innføring* Oplandske Bokforlag Kap. 1 og 5

Vi og De en håndbok om kommunikasjon på tvers av kulturer Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2008)

Hatlem Marianne og Frank Catharina (2009) *Den åpne barnehagen et tilbud med egenverdi og en overgangsarena før den ordinære barnehagen* Første Steg nr. 2

Kapitler og artikler i mindre format vil bli lagt ut for salg som kompendium i bokhandelen

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:46:08

LFHRLE09 Religion, livssyn og etikk (Vår 2010)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet inngår i den obligatoriske delen av førskolelærerstudiet, heltid.

Undervisningssemester

I heltidsstudiet gis det undervisning i emnet i vårsemesteret, 3. studieår.

Innhold

RLE består av religion, livssyn og etikk, filosofi, barnehagens verdigrunnlag, pedagogisk arbeid med barn, og samhandling og refleksjon i forhold til eget arbeid og foresatte.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet omfatter samtaler, tema- og prosjektarbeid, forelesninger, ekskursjoner, gruppearbeid og individuelt arbeid. Det legges vekt på tverrfaglighet. Studentene skal bruke IKT i prosjektarbeid og oppgaver. De skal også kjenne til og bruke biblioteket i arbeidet sitt.

Praksis

Studenten må gjennomføre den praksis som ligger til det ordinære løpet i førskolelærerutdanningen, 3. studieår heltid.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Underveisvurdering knyttes til arbeidskrav i RLE. Følgende arbeidskrav må være godkjent muntlig eller skriftlig av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Fagdidaktisk tema om høytidsmarkering. Gruppearbeid. Muntlig presentasjon.
2. Tverrfaglig temaarbeid i fagene RLE og pedagogikk. Gruppearbeid. Muntlig presentasjon. Må godkjennes av begge fag.
3. Hellige rom; besøk til to ulike tros- eller livssynssamfunn. Gjennomføres i små grupper. Muntlig gruppepresentasjon.
4. Deltakelse på to undervisnings- og oppgaveseminarer med øvelser i ferdigheter i pedagogisk arbeid med barn, samhandling og refleksjon.

IKT kan anvendes som kilde og presentasjonsform. Dersom et arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten få en mulighet til å rette opp dette.

Eksamen

Individuell skriftlig skoleeksamen på 4 timer. Studentene kan bli prøvd i alle målområdene i emnet. Eksamen består av en fagdidaktisk oppgave og kortsvarsoppgaver.

Tillatte hjelpemidler: Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Leveres ut på eksamensdagen.

Eksamensbesvarelsene vurderes av intern og ekstern sensor etter gradert karakterskala fra A til F, der A er best og F er stryk.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 27.06.09

Med forbehold om endringer

Børresen, B & Malmhøster, B (2008): *Filosofere i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget, kap.1 (s.14-16) og kap.4 (46-72)

Børresen, B (1997): *Høytider og høytidsfeiring*. Oslo: Tano Aschehoug. Vesak s.46-57, Nikolasdagen s.87-92, Helligtrekongersdag s.94-100, Id al fitr s.112-115, Tet s.137-140, Noroz s.142-149.

Eidhamar, LG (2002): *Små mennesker - stort mangfold: religioner og livssyn i barnehagen*. Kristiansand: Høgskoleforlaget

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2006). Kunnskapdepartementet. kap 1.1, 1.2, 1.3 (s.8-12) og kap.3.5 (s.39-40)

Rhedding-Jones, J (red), H Nordli, N Abdellaoui, J Tanveer (2009): *Beretninger fra en muslimsk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. Utdrag

Sødal, HK (2006, 3. utgave): *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. Kristiansand: Høgskoleforlaget

Kildesamling til Kristendoms-kunnskap med Religions - og Livssynsorientering. 1999. Bind 1. Kristendommen og Islam. Nasjonalt Læremiddelsenter.

Hadsjar og Ismail blir forlatt s. 198-99;

Byggingen av Kabaen s. 199-200

Ibrahim settes på prøve s. 202-03

Åpembaringene begynner, Opplevelsen på Hira fjellet s. 228- 229

Khadidjas reaksjon s. 229-30

http://www.krlnett.no/mer_kildesamlingen.htm

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:46:09